

Vzdělání je zásadní investice, říká nový rektor Polytechniky Jakub Novotný

Jihlavské listy, 7. července 2010

Ceremoniálem v gotické síni radnice byl ve čtvrtek slavnostně uveden do funkce nový rektor Vysoké školy polytechnické Jihlava Jakub Novotný. V interview pro Jihlavské listy hovoří o dalším směřování školy, o svých osobních postojích či názorech na ekonomickou situaci země.

Je vám pouhých 33 let, přitom jste nyní čtyři roky vedl na jihlavské VŠ katedru a byl jste i předsedou jejího Akademického senátu. Nežjišťoval jste, zda nejste vůbec nejmladším rektorem vysoké školy u nás?

Přesně jsem to nežjišťoval, ale řekl bych, že určitě jsem.

Nedávné debaty o věkovém limitu českých soudců naznačily, že pro někoho může být tahle otázka podstatná. Jako handicap tedy své mládí nevnímáte?

Myslím si, že výrazný handicap to není, ale chápu, že část lidí, i v akademické komunitě, to může vnímat jako změnu, která jde proti zaběhlé tradici. Na druhou stranu můj věk není tak nízký. Martin Roman, pokud se nepletu, se stal generálním manažerem ČEZu ve čtyřiceti letech a příliš medializováno to nebylo. František Dohnal se stal starostou Jihlavy také ve věku 32 let.

Také u vysokých škol je ostatně vidět v tomto ohledu posun: dva rektori největších univerzit, Karlovy a Masarykovy, byli poprvé zvoleni rektory ve věku čtyřiceti let. Perličkou by mohlo být, že historicky bylo pravidlem, že rektor Karlovy univerzity nesmí být mladší pětadvaceti let. Několikrát byl jejím rektorem zvolen dokonce i student. Ale to bylo opravdu v hodně jiné době...

Jste rodák z Jihlavy a nebývá pravidlem, aby se špičkoví lidé vraceli takřkajíc „na oblast“. V současném trendu míří spíše do center. Jak tomu bylo u vás? Jste jihlavský patriot?

Ted' už mohu určitě říci, že patriot Jihlavy jsem. Pokud dohlédnu, v linii Novotných tu žijeme odedávna. Ale máte pravdu, že pokud by bylo čistě na mém rozhodování, asi bych zůstal v Praze, kde jsem měl možnost pracovat na univerzitě. Ale jak se říká - za vším hledej ženu. S mojí paní, která pochází z Chebu, jsme v Praze po dokončení studií řešili spoustu praktických otázek. Konečné rozhodnutí pro mě bylo navrátit se do Jihlavy. Hodně to ovlivnila právě moje žena, která v Praze zůstat nechtěla.

A kudy vedla vaše cesta k oboru ekonomie?

Žádná rodinná tradice to není. Po absolvování jihlavského gymnázia jsem byl zároveň přijat na dopravní fakultu, na strojařinu i na VŠ ekonomickou do Prahy. Souběžně jsem na velmi krátkou dobu nastoupil na VŠ ekonomickou i na strojní fakultu ČVUT, což se samozřejmě nedalo zvládat. Ale udělal jsem si obrázek a vyhrála ekonomická škola.

Slovo ekonomika začíná mnohé lidi trochu frustrovat. Spojuje se už dva roky s pojmy jako krize, zadluženost atd. Jak si tedy podle vás stojíme? Měli bychom se obávat, anebo jste jako ekonom optimista?

V tomto jsem optimistou. Myslím si, že nějaké krize v pravém smyslu slova se obávat nemusíme. Stačí srovnání zpět do historie nebo do jiných částí světa. Máme se velmi dobře - máme se tak, jak se naši předkové nikdy neměli. Proto není na místě mluvit o nějakých krizích, byť existují určité menší nebo větší výkyvy.

S ekonomikou a výhledy země souvisí politika, do níž ostatně odešel váš předchůdce na postu rektora Ladislav Jirků. Jak osobně hodnotíte výsledek nedávných parlamentních voleb? Byl dobrou zprávou pro VŠ polytechnickou Jihlava?

Nepouštěl bych se do konkrétních komentářů, to mi z pohledu akademické půdy ani nepřísluší. Volby ale podle mě ukázaly určitou změnu, a sice že obyvatelstvo je ochotno jít do reform. To je z mého pohledu ekonoma důležitý pozitivní signál. Bude na formující se vládě, jak se s tímto docela těžkým úkolem popasuje, zda a jak potřebné reformy provede.

Které reformy jsou podle vás nejpodstatnější?

Určitě důchodová, a samozřejmě stabilizace veřejných financí. Ten rostoucí státní deficit je neudržitelný a je třeba s tím něco dělat.

I školství se objevilo brzy po volbách jako jedno z témat v jednání koaličních stran. Znovu se tedy zeptám, zda je pro jihlavskou VŠ dobrou zprávou výsledek voleb, a tedy příští středopravicové směřování státu?

Myslím si, že ano.

Hodně se hovoří např. o školném na VŠ. Jaký je váš názor na něj?

Mluví se o něm dlouho, spíše v odborné rovině. Běží národní projekty, v nichž se připravuje mj. finanční pomoc studentům a další náležitosti. Podle mě je školné z řady pohledů na místě. Slibuji si od jeho zavedení např. změnu vnímavosti uchazečů o studium, kteří studium začnou brát jako jednu z nejzásadnějších investic do života. Mohlo by to přispět k tomu, že se uchazeči a jejich rodiny začnou dívat nejen na zajímavost oboru, ale mnohem více i na jeho praktickou uplatnitelnost.

To je ovšem provázáno i na segment středního školství, kde zatím vidíme právě ony dosti prvoplánové trendy při výběru studia?

To je jistě vidět ve všech stupních vzdělávání, počet maturantů je zcela jiný, než býval. Reformy vysokého školství opravdu nelze zcela oddělit od středního, dnes máme pozměněný profil studentů, kteří na vysoké školy vstupují. Naše VŠ asi není ojedinělá v tom, že vnímá neochotu studentů jít do technických oborů, byť praktická uplatnitelnost je u nich mnohdy vyšší a jasnější.

Může být pro jihlavskou školu konkrétně prospěšné politické angažmá jejího prvního rektora Ladislava Jirků?

Lhal bych, kdybych popíral, že do určité míry by to pro nás nějaké pozitivní dopady mohlo mít. To, že náš emeritní rektor je poslancem za vládní stranu, má svoji váhu. Důležitější ale je, aby byla novou vládou stanovena dlouhodobá transparentní a rovná pravidla a nemuselo záviset na kontaktech a lobbování.

Asi jednodušší by byla otázka, zda jste hovořili o formě dalšího kontaktu bývalého rektora se školou?

Samozřejmě jsme o tom hovořili a pan dr. Jirků, byť na malý úvazek, zůstane akademickým pracovníkem naší školy. Kontinuita je tedy logická.

Sám L. Jirků vás oficiálně charakterizoval jako velmi schopného člověka s řídicími schopnostmi. Vy jste se pět let přímo podílel na důležitých krocích školy. Můžete tedy i vy zhodnotit tuto etapu pod jeho vedením?

Hodnocením je už to, že byl před čtyřmi roky zvolen prvním rektorem VŠP Jihlava. Já jsem teď dostal do rukou školu, která má za sebou velmi úspěšný začátek. To je velmi zavazující a bude obtížné na to navázat. Dosavadní výsledky jsou viditelné a neoddiskutovatelné. Ta práce prvního rektora má v historii regionu místo, které jí nikdo vzít nemůže.

Jaký je vůbec podle vás význam toho, že mají Jihlava a kraj svoji vysokou školu, která zde sídlí?

Největší přínos je asi v tom, že vysoká škola i spousta jiných institucí, typicky např. soud, koncentrují lidský potenciál a zvyšují do budoucna prosperitu daného místa. Část absolventů vysoké školy v průběhu studia získává i vazbu k regionu, mnohdy osobní, a zůstává. I v tom je velký příspěvek. Jihlava a Vysočina potřebuje, aby schopní a vzdělaní mladí lidé neodcházelí do metropolí, ale podíleli se na rozvoji tohoto regionu.

Tím jsme se dostali i k rozvoji samotné vysoké školy. Akreditační komise jí aktuálně doporučila, aby prohlubovala formu bakalářského studia a nesměřovala k dalšímu stupni, tedy ke studiu magisterskému. Je tedy tohle trend, kterým škola půjde pod vaším vedením?

Určitě půjdeme tímto směrem. Prvním úkolem, který mám před sebou, je stabilizovat současný stav. V nejbližší době nás totiž čekají změny financování vysokých škol, které nesouvisí s oním politicky probíraným a medializovaným školným. Jedním z prvních praktických kroků ministerstva k deklarované diverzifikaci vysokých škol je princip, v němž jsou finančním příspěvkem za absolventa posílení právě absolventi bakalářského studia, kteří nepokračují ve studiu a získají zaměstnání. To je pro nás velmi silná parketa. Budeme na to muset přesto reagovat, přizpůsobit poněkud naši strategii i obory a také posílit personální stránku kvalitními habilitovanými akademickými pracovníky.

Škola nyní vyučuje šest oborů, ovšem dlouhodobě připravovala ještě akreditaci strojírenství a hospodářské politiky. Jaký tedy bude osud těchto oborů?

Vzhledem ke změnám, o kterých jsme mluvili, bude nyní prioritou stabilizace toho, co máme. V horizontu cca tři čtvrtě roku bychom pak na stávající rozpracované obory mohli navázat. Jedinou novinkou bude zatím od září otevření oboru Cestovní ruch i v kombinované formě.

Čeká vás také budování areálu vysoké školy na území někdejší „staré nemocnice“. Jaký je současný stav projektu?

Výhledy se nemění - je to zejména výstavba velké posluchárny, která škole, a obecně Jihlavě, chybí. Dále vybudování moderní vysokoškolské knihovny, včetně dalších výukových prostor. Veřejnost to asi příliš nevnímá, protože nikde nejezdí bagry a nestaví se, ale přípravy běží. Jsme ve fázi územního řízení, klíčovou otázkou ale samozřejmě bude financování. V této chvíli je zřejmé, že nedojde k budování celého komplexu najednou, ale bude účelnější a reálnější ho rozdělit do etap. Ta první, výstavba posluchárny, může být zahájena v horizontu několika let. Prostředky máme předběžně přísliby z ministerstva školství.

Zmínil jste, že jste patriotem Jihlavy. Je něco, co vás v jejím současném životě těší, anebo vám naopak vadí?

Snad to nevyzní příliš optimisticky, ale nic negativního snad ani nenacházím. Větší část života žiji v Jihlavě, vrátil jsem se domů a často srovnávám s možností, že jsem mohl žít v Praze. Ta srovnání vlastně vždy vycházejí kladně pro Jihlavu. Nabízí mnoho jedinečných výhledů a míst. Je to poklidné město a já doufám, že se bude postupně atmosférou profilovat jako město vysokoškolské. Počet studentů v poměru k počtu obyvatel totiž samozřejmě není bez určitého vlivu.

Jste velmi vytížený muž. Máte nějaký relax, u něhož na ekonomiku a provoz školy zcela zapomenete?

Je to samozřejmě rodina a moje dvě děti, takže na nějaké typické koníčky mnoho času nezbyvá. Ze zájmů mi ale zbylo včelaření, mám několik úlů v Henčově, kde bydlí mí rodiče. U včel biologický rytmus vyžaduje, aby k nim člověk čas od času přišel a postaral se o ně. Je to zcela jiný typ práce a pro mě velká relaxace.

Ing. Jakub Novotný, Ph.D. (22. 4. 1977)

pochází z Jihlavy. Na VŠ ekonomické v Praze získal inženýrský titul na podnikohospodářské fakultě, doktorská studia ukončil na fakultě informatiky a statistiky.

Od roku 2005 akademický pracovník na VŠPJ (od r. 2006 jako vedoucí katedry ekonomických studií). V odborné pedagogické, výzkumné a publikační činnosti se zaměřuje na informační management a projektové řízení.

V letech 2005-2008 byl prvním předsedou Akademického senátu školy.

Do funkce rektora nastoupil 1. 6. 2010. Ve volbách jej členové Akademického senátu školy podpořili výraznou většinou.

Je ženatý, má čtyřletého syna a roční dcerku. Žije v Jihlavě, jeho zálibou je včelaření.

VŠ polytechnická Jihlava

je první veřejnou neuniverzitní vysokou školou (nečlení se na fakulty) a jedinou veřejnou vysokou školou se sídlem v kraji Vysočina. Byla zřízena v roce 2004 a v současné době na ní studuje přes 2500 studentů v 6 bakalářských studijních oborech (Finance a řízení, Cestovních ruch, Počítačové systémy, Aplikovaná informatika, Porodní asistentka a Všeobecná sestra).